

MINUTA

Primei reuniuni a Comitetului de Coordonare pentru Managementul Acordului de Parteneriat 2021-2027

- 29 septembrie 2022, sediul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene -

Reuniunea **Comitetului de Coordonare pentru Managementul Acordului de Parteneriat 2021-2027 (CCMAP)** avut loc în data de 29 septembrie a.c., la sediul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE)-sala mare de conferințe, în intervalul 10:30-13:00.

Comitetul a fost condus de domnul Marcel - Ioan BOLOȘ, ministrul investițiilor și proiectelor europene, în calitate de președinte CCMAP, alături de domnul Răzvan POPESCU, Subsecretar de Stat, în calitate de coordonator al Politicii de Coeziune și, totodată, al structurii care asigură secretariatul CCMAP - Direcția Generală Programare și Coordonare Sistem (DGPCS).

La întrunire au participat reprezentanții instituțiilor membre CCMAP cu drept de vot, respectiv ministerele de linie responsabile de politicile publice în domeniile vizate de Acordul de Parteneriat (AP) 2021-2027, reprezentanții entităților din mediul economic, social și din societatea civilă, dar și participanții entităților cu rol de observatori.

Reuniunea a fost deschisă de domnul ministru Boloș, care a prezentat **Agenda evenimentului**, subiectele care vor fi prezentate punctual, fiind dedicate discuții și prezentări referitoare la:

1. Regulamentul de organizare și funcționare al Comitetului
2. Informare privind Acordul de Parteneriat 2021-2027
3. Stadiul Programelor aferente Politicii de Coeziune 2021-2027, ca parte din AP
4. Condițiile favorizate aferente perioadei de programare 2021-2027
5. Rezultatele evaluării implementării AP și a Programelor aferente perioadei de programare 2014-2020.

Totodată, a fost menționată vizita dnei comisar Eliza Ferreira în România, care va avea loc în perioada 5-6 octombrie 2022, cu ocazia semnării oficiale a AP. În acest context, a fost punctat următorul pas ca parte din procesul de negociere a documentelor programatice 2021-2027 și anume, aprobarea Programelor subsecvente AP, anticipând ca termen sfârșitul anului, respectiv până pe 31 decembrie 2022.

Totodată, cu privire la Programele subsecvente, s-a menționat aprobarea oficială a Programului Asistență Tehnică de către Comisia Europeană în data de 23 august 2022. În acest context, a fost amintit efortul tuturor colegilor, colaboratorilor și instituțiilor implicate în procesul laborios al elaborării AP, fapt pentru care ministrul investițiilor și proiectelor europene a prezentat în mod oficial recunoștința și aprecierea personală tuturor celor care, prin implicarea lor, au format o echipă deosebită și prin a căror muncă a fost finalizat un document de importanță strategică pentru România.

Au fost menționate câteva dintre deciziile de importanță majoră pentru noua perioadă de programare, ca particularități ale AP 2021-2027. Prima este reprezentată de

descentralizarea Programului Operațional Regional, decizie care vine în întâmpinarea nevoilor beneficiarilor dar și a comunitățile locale, iar cea de-a doua este legată de sectorul de sănătate, prin crearea unui Program dedicat acestui domeniu, un program multi-fond, pentru care au fost alocate fonduri pentru infrastructura spitalicească și modernizarea ei și, de asemenea, îmbunătățirea calității serviciilor medicale iar pe de altă parte s-au alocat fonduri pentru ceea ce înseamnă resursa umană. De asemenea, pentru a avea o abordare integrată a serviciul public de sănătate, a fost inclusă și componenta de digitalizare și cercetare, astfel încât toate nevoile aferente Programul de sănătate să fie cuprinse integral. Totodată, Programul Incluziune și Demnitate Socială reprezintă un Program dedicat în exclusivitate persoanelor defavorizate, persoanelor cu dizabilități și vârstnicilor, copiilor la risc de sărăcie și/sau excluziune socială, precum și alte grupuri vulnerabile. În acest context, a fost amintit și procesul de emitere, distribuire și încărcare a voucherelor sociale oferite prin programul guvernamental *Sprijin pentru România*, prin care persoanele aflate în situații de deprivare materială sau risc de sărăcie, vor primi aceste ajutoare în valoare de 250 lei.

În conformitate cu ordinea de zi a reuniunii, a fost supusă votului agenda CCMAP, fiind aprobată în unanimitate de către toți membrii participanți. În continuarea reuniunii, domnul Subsecretar de Stat, Răzvan Popescu, a prezentat **Regulamentul de Organizare și Funcționare a CCMAP 2021-2027 (ROF)**, fiind menționate elementele componente ale documentului, după cum urmează:

- Regulamentul preia în mare parte elementele de organizare ale CCMAP 2014- 2020 cu mici ajustări rezultate din experiență pentru fluidizarea funcționării Comitetului și pentru asigurarea reprezentării noilor domenii de politică relevante pentru perioada 2021- 2027 cum ar fi Planul Național de Relansare și Reziliență (PNRR) sau Tranziția Justă;
- Acest Comitet asigură aplicarea principiului parteneriatului în coordonarea și implementarea fondurilor europene, prin implicarea atât a instituțiilor publice cheie (ministere și departamente care gestionează domenii majore de politică), cât și a organizațiilor reprezentative la nivel național din partea societății civile și a partenerilor sociali;
- CCMAP asigură primul nivel de coordonare strategică a fondurilor europene nerambursabile 2021-2027 și are rolul de a urmări coerența intervențiilor, asigurarea complementarității și a sinergiilor în toate fazele programării și implementării viitoarelor programe subsecvente AP;
- Ca și element de noutate este de subliniat nevoia urmării complementarității intervențiilor între programele aferente Politicii de Coeziune și PNRR;
- De asemenea, la nivelul CCMAP este aprobat Planul de evaluare a AP 2021-2027 și orice modificare a acestuia;
- În ceea ce privește componența Comitetului, încă din luna mai 2020, MIPE a derulat un proces transparent de selecție a partenerilor reprezentați în structurile constituite pentru elaborarea Programelor Operaționale și a AP 2021-2027.
- La nivelul CCMAP au fost selectați să participe partenerii care au obținut punctajele cele mai mari la nivelul Programelor Operaționale, cu asigurarea reprezentării echilibrate a reprezentanților partenerilor sociali, societății civile și mediului academic pe domeniile majore aferente Programelor, precum și cu luarea în

considerare a unui procent de reprezentare public/privat (parteneri) de 55% (mediul public) versus 45% (mediul privat/parteneri). Prin urmare, la nivelul CCMAP au fost selectați 31 parteneri.

- Instituțiile publice sunt reprezentate în CCMAP pentru toate domeniile de politică relevante pentru fondurile europene 2021-2027. Astfel, unele ministere pot avea 2 sau 3 membri titulari în CCMAP, la nivelul secretarilor de stat coordonatori ai fiecărui domeniu de politică coordonat, după cum este reflectat în **Anexa 1** a ROF;
- Coordonatorii autorităților de management pentru Programele subsecvente AP au calitatea de observatori în cadrul CCMAP;
- De asemenea, la reuniunile CCMAP pot participa și alte entități relevante, cu statut de invitați, cum ar fi: reprezentanții Comisiei Europene (COM), Comitetul Regiunilor - CoR, Președinția României etc. ;
- CCMAP este coordonat de Ministrul Investițiilor și Proiectelor Europene;
- ROF-ul stipulează modul de funcționare și de organizare a reuniunilor, precum și atribuțiile Secretariatului CCMAP;
- Este de subliniat întrunirea Comitetului în plen cel puțin o dată pe an sau în reuniuni extraordinare la inițiativa președintelui sau la propunerea a cel puțin o treime din membrii CCMAP;
- De asemenea, în cazul în care se relevă necesar, CCMAP se poate întruni și pe secțiuni prin instituirea unor grupuri de lucru tematice în funcție de evoluțiile în implementare;
- Deciziile în cadrul CCMAP se iau prin consens, iar în situația în care nu se poate ajunge la consens, se va aplica procedura de vot prin majoritate simplă din numărul membrilor prezenți;
- Pentru asigurarea comunicării și transparenței, documentele supuse dezbaterii CCMAP, precum și cele rezultate în urma discuțiilor (minuta) vor fi publicate în secțiunea destinată CCMAP de pe pagina de internet a MIPE;
- ROF CCMAP prezintă în **Anexa 3** și Codul de conduită pe care trebuie să și-l însușească toți membrii și participanții CCMAP.

În urma prezentării ROF, **reprezentantul Blocului Național al Sindicatelor (BNS)** a avut observații cu privire la utilizarea sintagmei *reprezentare echilibrată*, menționând faptul că mediul economic și social este reprezentat doar prin 2 parteneri sociali. Totodată, a solicitat modificarea articolului 7 care vizează ritmicitatea întâlnirilor Comitetului, menționând necesitatea cel puțin a unor întâlniri semestriale, derivată din procesul de monitorizare mult mai intens, în vederea identificării problemelor cu care se confruntă societatea civilă.

În acest context, domnul Thomas Moldovan, secretar de Stat în cadrul **Ministerului Sportului (MS)**, a agreat cele menționate de BNS, menționând însă faptul că ritmicitatea întâlnirilor poate fi reflectată doar la nivelul grupurilor de lucru tematice și, nu neapărat, la nivelul întregului Comitet, acest lucru fiind o abordare mult mai constructivă.

Cu privire la solicitarea BNS, respectiv MS, domnul ministru Boloș a menționat faptul că propunerea este benefică, aceste analize semestriale și discuții stabilite în mod frecvent pot oferi o imagine de ansamblu a stadiului Programelor, spre deosebire de Comitetele de monitorizare, care prezintă un stadiu secvențial. În acest context, domnul ministru a reamintit responsabilitatea fără precedent a ministerelor care au în atribuții implementarea fondurilor europene nerambursabile, cu precădere responsabilitatea MTI referitoare la

implementarea proiectelor privind dezvoltarea infrastructurii de transport pe teritoriul României în vederea îmbunătățirii conectivității între regiunile țării și care conduce, invariabil, la oportunități de creștere a mediului economic și social.

De asemenea, în cadrul discuțiilor reprezentantul Asociației Orașelor din România (AOR) a intervenit cu mențiunea că AOR nu și-a depus candidatura în cadrul procesului de selecție a entităților pentru definitivarea CCMAP 2021-2027 și, prin urmare, solicită sprijin în vederea includerii AOR în componența Comitetului.

Ulterior solicitării, au fost supuse votului cele două solicitări, respectiv reuniuni CCMAP semestriale, includerea AOR în componența Comitetului și, implicit, modificarea și aprobarea ROF-ului. Votul membrilor CCMAP a fost majoritar *pentru*, fiind votată **modificarea și aprobarea noului ROF, prin includerea celor două solicitări.**

O altă intervenție a reprezentantului BNS a punctat o recomandare cu caracter general și anume aceea de a reevalua baremurile de standarde de cost. Acestea au fost stabilite cu mulți ani în urmă și trebuie luate în considerare creșterile de costuri a materiei prime, materialele, serviciile, resursele umane și, prin urmare, reevaluate aceste baremele standardelor de cost. În acest context, domnul ministru Boloș a menționat faptul că acest subiect va fi discutat într-o reuniune ulterioară a CCMAP.

În continuare, doamna Florentina Ciocănel, director general DGPCS-MIPE, a prezentat Informare privind Acordul de Parteneriat 2021-2027, fiind punctate următoarele:

- AP reprezintă un document strategic de o importanță deosebită pentru România în care sunt conturate prioritățile de investiții susținute din fondurile europene și care a parcurs un proces de elaborare, cu respectarea evidentă a principiului parteneriatului, fiind supus consultărilor publice și procesului de negociere informală și formală cu reprezentanții COM. Prima versiune a fost elaborată în iulie 2020, fiind supusă consultării publice iar în august 2020 s-a desfășurat o dezbateră publică la care au participat peste 100 de entități. Versiunea rezultată din preluarea observațiilor și recomandărilor partenerilor a fost transmisă COM în octombrie 2020, inițiind astfel procesul de negociere informală cu reprezentanții comisiei.
- Prima negociere a avut loc în decembrie 2020, după care au fost primite observațiile serviciilor COM, iar anul 2021 a marcat armonizarea intervențiilor susținute din Politică de Coeziune, cu cele prevăzute în PNRR, concomitent cu analizarea observațiilor formulate de COM, fără a compromite nevoile de dezvoltare ale României, așa cum sunt ele identificate în documentele strategice.
- În vederea asigurării transparenței elaborării documentelor de programare, în data de 7 decembrie 2021, a fost publicată pe pagina de internet a MIPE o doua versiune a AP.
- Anul 2022 a fost dedicat în totalitate Politicii de Coeziune ca urmare a finalizării și aprobării PNRR. Astfel, în perioada ianuarie - martie 2022, eforturile autorităților române s-au concentrat pe analiza și integrarea observațiilor primite, atât în cadrul consultării publice (7 ianuarie a.c.) dar și a celor din partea COM (28 februarie a.c.) astfel încât o nouă versiune consolidată a AP să poată fi transmisă formal prin sistemul electronic SFC.
- În data de 14 aprilie 2022, MIPE a transmis oficial prima versiune a AP 2021-2027.
- Ca urmare a transmiterii de către COM la data de 1 iunie a.c. a primelor observații oficiale pe marginea AP, a urmat o perioadă de negocieri intense astfel încât

observațiile COM să poată fi integrate fără a compromite nevoile de dezvoltare și investiții ale României.

- Cu privire la *alocările financiare*, cele mai intense negocieri au fost purtate pe marginea utilizării flexibilităților conferite prin prevederile Regulamentului general UE nr. 2020/1060, în mod special în ceea ce privește transferul de resurse financiare atât între fonduri (11% de la FSE+ la FEDR), cât și între tipuri de regiuni (4,57% de la LDR la MDR). Spre exemplu, în cadrul Obiectivului de Politică (OP) 1, vor putea fi finanțate proiecte de cercetare, dezvoltare, inovare care să îmbunătățească performanța ecosistemului la nivel național, precum și regional, aceste proiecte având efecte pozitive majore de propagare (split over efect), iar în cazul OP 4 vor putea fi finanțate proiecte sistemice în domenii precum ocuparea forței de muncă, sănătate, educație, dar vor putea fi finanțate și zonele mai sărace din județul Ilfov.
- În ceea ce privește *distribuirea alocărilor financiare* între priorități și programe, s-a avut în vedere atât nevoile de dezvoltare, așa cum au rezultat ele din recomandările specifice de țară și din alte documente strategice la nivel european și național, dar și de rigorile impuse de Regulamentele europene. Spre exemplu, 30% trebuie alocat pentru obiectivul privind *schimbările climatice* reprezentând o sumă de aproximativ 5 mld euro (din FC trebuie alocat 37%, însemnând 1,308 mld euro iar din FEDR 30%, reprezentând 5,392 mld euro).
- De asemenea și Fondul Social European Plus (FSE+) are o serie de concentrări tematice, în mod special, cele referitoare la *incluziunea socială*, pentru care 25% din alocare trebuie orientată către acest domeniu, respectiv 1,759 mld de euro. Pentru o serie dintre aceste concentrări tematice, alocarea în cadrul AP depășește pragul minim solicitat de COM, fapt care permite o flexibilitate în perioada de implementare.

Alocarea prevăzută pe fiecare OP este evidențiată astfel:

- OP 1 - 4,354 mld euro exclusiv FEDR
 - OP 2 - 6,709 mld euro din FEDR și 1,098 mld euro din FC
 - OP 3 - 2,856 mld euro FEDR și 2,363 mld euro din FC
 - OP 4 - 2,27 mld euro FEDR și 7,039 mld euro FSE+
 - OP 5 - 1,157 mld euro FEDR
 - Obiectivul Tranziție Justă - 2,139 mld euro exclusiv Fondul de Tranziție Justă.
- O secțiune importantă a AP este reprezentată de *complementarități ale intervențiilor* susținute din Politica de Coeziune cu alte instrumente ale UE. Astfel, pentru a veni în sprijinul beneficiarilor, la nivelul MIPE, cu sprijinul Ministerului Afacerilor Interne, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, a fost elaborat un tablou de bord care grupează toate sursele de finanțare pe domeniile subsecvente AP și este bazat pe aproximativ 300 de fișe în care sunt prezentate acțiunile orientative sprijinite de fiecare instrument. Pe măsură ce se va avansa cu finalizarea procesului de adoptare a Programelor, fișele vor fi actualizate corespunzător și vor fi puse la dispoziția publicului larg, cu intenția de a facilita accesul potențialilor beneficiari la aceste surse de finanțare.

Cu această ocazie, domnul ministru Boloș a adresat mulțumiri tuturor partenerilor care au contribuit la elaborarea AP, atât din partea instituțiilor publice, cât și din partea societății

civile, mediului academic, mediului de afaceri și, nu în ultimul rând, colegilor din structura de programare și evaluare din cadrul DGPCS-MIPE, a căror contribuție a fost deosebit de valoroasă și a sprijinit procesul de negociere cu COM.

În continuare, doamna director Irina Radu (DGPCS) a prezentat succint **Stadiul Programelor subsecvente Acordului de Parteneriat 2021-2027**. În debutul prezentării, a fost menționată aprobarea de către COM (luna august a.c.) a primului Program, respectiv Programul Asistență Tehnică. A urmat prezentarea celorlalte Programe, acestea fiind în stadii avansate de finalizare. Spre exemplu, 4 Programe regionale - Vest, Nord - Vest, Sud-Muntenia și Sud-Vest Oltenia - au fost retransmise oficial la COM, în perioada imediat următoare fiind așteptată aprobarea lor. Restul Programelor se află în etapa finală de negociere, urmând a fi retransmise la COM în mod oficial până cel târziu la sfârșitul lunii octombrie a.c., începutul lunii noiembrie a.c., astfel încât până la finalul acestui an să fie aprobate.

Au fost punctate principalele elemente care caracterizează fiecare Program, după cum urmează:

Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare reprezintă un program care își propune să răspundă provocărilor imense pe care România le are în sistemul de cercetare inovare cu ponderea produselor inovatoare de 4,6 % față de 35 % media UE, Spre exemplu, numărul de cercetători în întreprinderi este de 6 ori mai mic decât media europeană, România având o slabă reprezentare a cercetătorilor și o migrație masivă a acestora. Prin urmare, pilonii pe care se structurează programul sunt reprezentați de ecosistemul de cercetare inovare, specializare inteligentă și digitalizare. Bugetul total este de 2,2 mld euro din care contribuția UE este de 1,650 de mld euro.

În cadrul primei priorități s-a pus accentul pe investiții productive în IMM-uri parteneriate pentru cercetare între mediul de afaceri, mediul academic și întreprinderi, proiecte strategice de interes național. Tehnologii avansate cum ar fi HUB-urile de inteligență artificială, semiconductori, creșterea gradului de integrare cercetătorilor români în spațiul de cercetare european, la care se adaugă niște componente de instrumente financiare cu componentă de grant, element de noutate în perioada actuală de programare, în vederea susținerii întregului ecosistem antreprenorial, în special pentru IMM-uri inovatoare, pentru produse și procese inovatoare pe partea de digitalizare. Finanțarea este structurată atât pentru autoritățile publice locale, cât și pentru digitalizarea IMM-urilor, cu accent pe produse și tehnologii inovative. Se va pune accent pe 2 subdomenii specifice, respectiv recuperarea decalajelor în digitalizare, în cultură și în educație.

Referitor la țintele 2029 pentru toate programele, s-a menționat faptul că, la calculul acestora s-a aplicat o metodologie unitară de revizuire a standardului de cost (agreată cu COM), raportat la evoluția costurilor până la data actuală și, totodată, cu prognoza inflației proiectate pe un grafic de implementare pe tipuri de operațiuni, astfel încât țintele propuse să fie fezabile.

Programul Dezvoltare Durabilă este caracterizat de 3 sectoare mari: mediu, riscuri și energie. În sectorul dedicat mediului vor fi continuate investițiile în sisteme regionale

de apă și apă uzată, ținând cont de decalajele de conformare existente și, de asemenea, în sisteme de colectare a deșeurilor, tratarea acestora și pregătirea pentru reutilizare.

Referitor la țintele Programului, investițiile vor fi dedicate planurilor de management pentru Natura 2000 și sistemelor de monitorizare a calității aerului, precum și inventarierea și investigarea siturilor contaminate. Totodată, se vor continua proiectele finanțate pentru amenajare integrată, măsuri a bazinelor hidrografice, cu accent pe măsuri non structurale - infrastructură verde. Se continuă finanțarea echipamentelor care monitorizează riscul de secetă sau de inundații și se acordă finanțare în continuare pentru creșterea rezilienței la dezastre, un sub-sector de succes din perspectiva absorbției și a rezultatelor în Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) 20214-2020. În ceea ce privește sectorul de energie, acesta are o pondere semnificativă în Program. Există un instrument financiar pentru eficiența energetică în întreprinderi mari, se continuă finanțarea de sisteme inteligente de rețele de transport și distribuție pe energie electrică și se finanțează reconversia sau extinderea cu pregătirea pentru hidrogen a infrastructurilor de transport și distribuție pentru gaz. Este o ultimă oportunitate pentru România de a finanța acest tip de infrastructură iar limita finanțării este stabilită în regulament la 1,55 % din alocarea FC și FEDR, România optând să o acceseze integral. Pe lângă aceste tipuri de investiții, se continuă investițiile prin POIM din biomasă, biogaz și geotermal și rețelele de termoficare.

Programul Transport, reprezentând o alocare de 9,684 mld euro, răspunde decalajelor din infrastructura de transport a României iar prioritățile au fost astfel structurate încât să răspundă tuturor acestor nevoi. Fiecare prioritate tratează un mod de transport și un tip de investiții, respectiv infrastructurile de mare viteză, drumuri expres și variante ocolitoare de intenții și măsuri de siguranță rutieră. În ceea ce privește căile ferate-sectorul feroviar, se finanțează investiții pe sectorul din Dunăre dar și pe rețeaua primară. Referitor la proiectele de mobilitate urbană, se va pune accentul pe infrastructura dedicată trenurilor metropolitane, materialul rulant, iar pentru sectoarele de navigabilitate și multi-modal există lucrări hidrotehnice de eliminare a punctelor critice pe Dunăre, porturi strategice dunărene short sea shipping la Constanța. De menționat că în fiecare prioritate există o listă de proiecte. Proiectele de bază au rezultat ca urmare a aplicării unei analize multi-seriale, fiind preluate din planul investițional care a fost aprobat de COM. Proiectele sunt atât fazate, cât și proiecte noi, iar Autoritatea de Management va urmări un echilibru între acestea, prin utilizarea mecanismului asupra contractării.

Programul de Incluziune și Demnitate Socială, cu o alocare de 4,151 mld euro, reprezintă un program multi-fond, care se adresează grupurilor vulnerabile cu nevoi de investiții specifice. Pornind de la o rată generală a sărăciei și de la o rată în creștere a sărăciei copilului în România de 41,5 %, programul este structurat astfel încât să răspundă nevoilor de investiții acestor grupuri vulnerabile. Primele 2 priorități sunt adresate Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) din zona urbană și cea rurală. În GAL urban sunt selectate grupuri țintă, cu precădere bătrâni, copii și populația rromă. Sunt prevăzute investiții în locuințe sociale și în creșterea capacității GAL, în timp ce în

GAL-urile rurale, preponderente vor fi măsurile pentru copii. Există măsuri integrative dedicate scoaterii din sărăcie a copiilor, măsuri de reglementare a așezărilor informale, măsuri adresate persoanelor vârstnice prin pachete de îngrijire la domiciliu și sprijin în asigurarea unor locuințe sociale individuale. Sunt adresate persoanele cu vulnerabilități specifice, persoanele cu dependențe și persoanele cu dizabilități printr-o serie largă de măsuri. Pe lângă toate acestea, există măsura dedicată persoanelor celor mai defavorizate, prin distribuirea voucherelor pentru sprijin achiziționare masă caldă sau pachete alimentare trusou nou-născut și pachete pentru rechizite pentru copiii din familii vulnerabile.

Programul Educație și Ocupare răspunde celor două mari provocări din domeniul ocupării și din domeniul educației. În zona de educație adresează probleme în ceea ce privește rata participării la învățământul preșcolar, la învățământul terțiar și faptul că în continuare România înregistrează un trend negativ în evaluările PISA. Programul este extrem de complex, având 9 priorități dedicate celor două sectoare, fiecare dintre ele fiind structurat astfel încât să completeze intervențiile referitoare la educație și ocupare. Sunt prevăzute pachete dedicate pentru zonele cu deficit de muncă și migrație sezonieră. Totodată, va fi dezvoltată rețeaua pentru tineri, în parteneriat cu serviciul public de ocupare, sprijin dedicat angajatorilor și măsuri pentru îmbătrânirea activă, completate de măsuri pentru economie socială dedicate întreprinderilor sociale, start-up-uri pentru economie socială în urban, complementar cu start-up-uri pentru economie socială în mediul rural. Referitor la sectorul educație, prioritățile urmăresc întreg parcursul educațional, de la accesul la educația timpurie la pachete integrate pentru prevenirea abandonului școlar cu toate măsurile aferente: acompaniament, accesul copiilor cu cerințe educaționale specifice sau cu dizabilități, accesul copiilor Roma la educație, formarea cadrelor didactice, programe de studii corelate cu piața muncii. Programul este într-o fază avansată de negociere cu COM, urmând a fi transmis oficial către COM în perioada imediat următoare.

Programul de Sănătate, reprezintă un program multi-fond, extrem de ambițios, cu multe elemente de noutate. Răspunde unor provocări masive, se confruntă atât infrastructura de sănătate, care e distribuită neuniform, cât și faptul că serviciile în domeniu sunt inegal calitative și inegal accesibile. Domeniul se sprijină în continuare pe sectorul spitalicesc, iar deficitul de resursă umană este persistent. Prioritățile propuse în program și negociate cu COM vizează creșterea serviciilor de asistență medicală primară comunitară și serviciile ambulatorii, incluzând aici cabinete pentru medicii de familie, infrastructura publică de asistență medicală școlară și unități sanitare cu activități de tip ambulatoriu și programe de screening pentru bolile majore de sănătate publică. Prioritatea 2, spre exemplu, este dedicată serviciilor de reabilitare, paliativă și spitalizări pentru boli cronice adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației, impactului dizabilității și profilului de morbiditate. În cadrul Priorității 3 sunt prevăzute investiții care să sprijine creșterea eficacității și rezilienței sistemului medical în domenii critice, de importanță strategică cu impact transversal asupra serviciilor medicale și asupra stării de sănătate. La acestea se adaugă investițiile pentru spitalele de urgență: faza 2 Iași, Cluj și Craiova și componenta de cercetare, care este o componentă importantă a Programului, în care se dorește promovarea producției de vaccinuri. Totodată, se pune un accent deosebit

pe cercetarea în domeniul oncologic și infrastructură și cercetare în domeniul genomicii. La toate acestea se adaugă și componenta de digitalizare în sănătate și dezvoltarea observatorului național de sănătate și a serviciilor de e-sănătate.

Programul de Tranziție Justă reprezintă programul care răspunde nevoilor de investiții identificate în planurile teritoriale de la nivelul celor 6 județe selectate prin anexa de la Raportul de Țară, cu precădere: Gorj, Dolj, Hunedoara dar și Galați Prahova și Mureș. Primele 3 județe sunt supuse tranziției care rezultă din procesul de decarbonare ca urmare a renunțării la cărbune ca bază de producție a energiei și a agentului termic. Pentru celelalte 3 județe vorbim de o tranziție către neutralitatea climatică, ca urmare a necesității de carbonați și a faptului că 26% din emisiile totale din 2020 sunt generate de industriile din aceste județe. Sunt prevăzute câteva tipuri de acțiuni care vizează dezvoltarea întreprinderilor și antreprenorialului, inclusiv a întreprinderilor mari. Totodată se finanțează economia socială, incubatoare de afaceri acceleratoare, sprijinirea tranziției forței de muncă prin reconversie, prin stimularea angajatorilor, inclusiv pachete și subvenții, energie verde și nepoluantă, inclusiv pentru gospodării, astfel încât să poată fi instalate panouri solare în gospodării sau clădirile publice care să beneficieze de resurse regenerabile. De asemenea, sunt prevăzute moduri de transport nepoluante și de reconversie a imobilelor și de decontaminare a imobilelor poluate. Programul este astfel structurat încât are alocări specifice pentru fiecare județ, acestea fiind detaliate în anexa Programului.

Anvelopa **Programelor regionale** este semnificativă, cu un total de 11,5 mld de euro. Structura acestora contribuie la decalajele și problemele menționate anterior, atât la nivel național dar și problemelor cu specificul regional. În cadrul primului pilon sunt prevăzute finanțări pentru regiuni competitive, ecosistem de cercetare, inovare, dezvoltare, specializare inteligentă, parteneriate între mediul de afaceri și cercetători inovare în IMM-uri investiții productive în IMM-uri și digitalizare și, de asemenea, digitalizare la autorități publice locale și competențe pentru creștere inteligentă. Cel de-al 2-lea pilon pune accentul pe investiții pentru regiuni cu orașe prietenoase cu mediul, investiții masive în eficiența energetică în clădiri, în transport urban durabil și infrastructură verde albastră. Se continuă linia de finanțare din exercițiul financiar 2014-2020 pentru infrastructură, pentru regiuni educate, infrastructuri pentru învățământul preșcolar, infrastructurii sportive, infrastructură inclusiv pentru școală după școală, campusuri universitare și o regiune atractivă prin care se susține turismul, investițiile în patrimoniul urban și non-urban, muzee, teatre, biblioteci, inclusiv infrastructura de turism balnear.

Programul Asistență Tehnică, deși are o alocare mai mică, de aproximativ 1 mld de euro, este într-adevăr cel care susține activitatea tuturor structurilor centrale, care implementează Programele, urmărind atât procesul de asigurare a funcționării sistemului de management, a sistemului de control dar și activitățile specifice prin care se acordă asistență beneficiarilor din cadrul a 3 programe, și anume: Dezvoltare Durabilă, Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare și Programul Sănătate.

În ceea ce privește **Programul de Acvacultură și Pescuit**, cu o alocare financiară de 232 mil euro, acesta conține 3 priorități de investiții și o prioritate de asistență tehnică.

Prin acestea, se urmărește promovarea pescuitului durabil și refacerea conservării resurselor biologice, activități de acvacultură, precum și comercializarea produselor din pescuit și dezvoltarea unei economii albastre durabile în zonele costiere insulare și continentale.

Totodată, în continuarea prezentării Programelor subsecvente AP, domnul Răzvan Popescu, subsecretar de stat MIPE, a prezentat, conform agendei, **Stadiul condițiilor favorizante:**

Conform Regulamentului (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune (RDC) privind fondurile europene, sunt prevăzute 4 condiții favorizante orizontale de îndeplinirea cărora depinde finanțarea tuturor obiectivelor specifice aferente tuturor fondurilor europene și 16 condiții favorizante tematice (CT) de îndeplinirea cărora depinde finanțarea unuia sau mai multor obiective specifice care vizează anumite sectoare de intervenție. Aceste condiții sunt monitorizate și aplicate pe parcursul întregii perioade de programare 2021-2027, în vederea menținerii unui cadru investițional favorabil care să garanteze că operațiunile selecționate pentru a beneficia de sprijin sunt implementate în conformitate cu strategiile și documentele de planificare existente care atestă îndeplinirea condițiilor favorizante, asigurându-se astfel faptul că toate operațiunile cofinanțate sunt aliniată la cadrul de politică UE.

În cazul în care o condiție nu va fi îndeplinită pe toată durata implementării unui Program căruia i se aplică, va atrage de la sine nerambursarea de către COM a fondurilor europene aferente intervențiilor vizate de condiția respectivă și suportarea tuturor investițiilor specifice domeniului acoperit de condiție de la bugetul de stat până când se vor lua măsurile de remediere a situației și la demonstrarea faptului că respectiva condiție este îndeplinită.

Consultările și negocierile informale cu COM privind îndeplinirea condițiilor favorizante sunt purtate în baza autoevaluărilor naționale elaborate și asumate de autoritățile publice responsabile. Până în prezent, pe baza autoevaluărilor naționale transmise, precum și pe baza documentelor strategice existente, COM a acceptat ca îndeplinite toate cele 4 condiții favorizante orizontale (respectiv *mecanisme eficiente de monitorizare a pieței achizițiilor publice*, instrumente și capacități pentru aplicarea eficiente a normelor privind *ajutoarele de stat*, o aplicare și implementare eficiente a *Cartei drepturilor fundamentale a UE*, implementarea și aplicarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile *persoanelor cu dizabilități*) și 3 condiții favorizante tematice, respectiv Cadrul eficient de management al *riscului de dezastre*, Cadrul de acțiune prioritară pentru măsurile de conservare necesare (*biodiversitate*) și Planificarea globală a *transporturilor* la nivelul corespunzător. De asemenea, și pentru alte domenii, cum ar fi Planificarea actualizată a gestionării deșeurilor, Promovarea eficiente a utilizării energiei regenerabile în toate sectoarele și în întreaga UE, Cadrul de politică strategic național pentru incluziune socială și reducerea sărăciei negocierile cu COM sunt aproape de final și, în curând, pot fi acceptate de COM ca îndeplinite.

În data de 14 septembrie a.c., Guvernul a aprobat de Memorandumul cu tema *Stabilirea acțiunilor prioritare aferente condițiilor favorizante 2021-2027*, prin care au fost stabilite responsabilitățile fiecărei instituții în ceea ce privește îndeplinirea condițiilor favorizante și termenele intermediare și finale până la care condițiile vor fi îndeplinite.

MIPE va informa lunar Guvernul cu privire la stadiul acțiunilor care conduc la îndeplinirea condițiilor favorizante având în vedere că investițiile din fonduri europene vizate de condițiile favorizante neîndeplinite vor fi suportate de la bugetul de stat până la momentul la care vor fi realizate toate acțiunile care conduc la îndeplinirea tuturor criteriilor specifice fiecărei condiții.

În contextul acestei prezentări asupra condițiilor favorizante, domnul ministru Boloș a reiterat obligativitatea respectării sarcinilor stabilite prin Memorandumul sus menționat, în mod special, ministerele care au în sarcină condițiile favorizante care prezintă riscuri majore de blocaj (sectorul sănătate, apă și apă uzată).

Comitetul a continuat cu **Prezentarea rezultatelor evaluării implementării Acordului de Parteneriat și a Programelor Operaționale 2014-2020**, realizată de doamna Claudia Măgdălina, șef serviciu al structurii de Evaluare Programe și Politici de Coeziune Socială din cadrul DGPCS, MIPE:

Pentru fondurile dedicate exercițiului financiar 2021-2027, Regulamentul european solicită evaluări ale FESI. În ciuda acestei obligații, evaluarea este un instrument util și produce cunoaștere în vederea luării a cele mai bune decizii cu privire la intervențiile finanțate. Scopul este de a utiliza cunoașterea generată de evaluări pentru a îmbunătăți fie elaborarea sau designul intervențiilor, fie implementarea acestora. Regulamentul menționează faptul că evaluările pot să fie făcute în diverse moduri și se pot pune întrebări de cercetare.

Au fost stabilite criteriile de evaluare, cum sunt relevanța unei intervenții sau eficacitatea sa. Totodată, este obligatorie realizarea unei evaluări de impact până în iunie 2029. Pentru perioada 2021-2027, evaluările trebuie să fie realizate pe baza unui plan și împreună cu Autoritățile de Management s-a stabilit necesitatea unui plan de evaluare la nivelul AP, similar cu perioada 2014-2020, și câte un plan de evaluare la nivelul fiecărui Program. Conform Regulamentului european, planurile de la nivelul fiecărui Program se aprobă în Comitetele de Monitorizare, iar cel de la nivelul AP poate fi aprobat de către membrii CCMAP, având în vedere realizarea unui plan de evaluare cât mai util.

Prin urmare, se solicită opinia membrilor CCMAP cu privire la ce ar fi util să se genereze prin aceste evaluări, respectiv unde și când ar trebui utilizate informațiile generate de acestea. Planurile pot fi îmbunătățite sau modificate pe parcursul implementării fondurilor, în funcție de necesitățile decizionale care trebuie sprijinite prin evaluare.

Cu această ocazie, este lansat procesul de colectare a nevoilor de evaluare iar membrii CCMAP sunt informați asupra formularului pregătit pentru colectarea acestor informații, document care va fi distribuit, în format electronic, tuturor membrilor CCMAP, cu rugămintea de a completa și transmite formularul până la data de 15 noiembrie a.c., pe adresa care va fi menționată ulterior în corespondența electronică din partea MIPE.

A fost prezentată, spre exemplu, experiența 2014-2020 cu privire la procesul de evaluare și anume: studii cu valoare strategică, teme de evaluare privind coeziunea sau convergența teritorială, contribuția la îndeplinirea recomandărilor specifice de țară, la relevanța fondurilor europene, provocările orizontale și modul în care fondurile se aliniază acestora, schimbările demografice, previziuni diverse în ceea ce privește gradul de atingere a țintelor indicatorilor din cadrul de performanță, etc.

De asemenea, a fost construit un model nou de evaluare, aflat în gestiunea MIPE, unic în România, realizat cu sprijinul Institutului Național de Cercetare Științifică în Domeniul Muncii și Protecției Sociale din România, și care sprijină în mod deosebit proiectarea impactului fondurilor pe indicatorii strategici, respectiv impactul asupra PIB, asupra importurilor și exporturilor, impactul privind sărăcia, impactul asupra indicatorilor aferenți mediului, respectiv emisiile GES. Ca o previzionare, în urma implementării proiectelor contractate pe fondurile FESI 2021-2027, este așteptată o contribuție de 23% la creșterea PIB-ului real.

Modelul poate fi utilizat în construirea Programelor, în stabilirea alocărilor financiare și ponderea acestora pe anumite sectoare de investiții, dar poate fi folosit și în alte contexte, cum ar fi, de exemplu, în identificarea unei contribuții cumulate a fondurilor ESI și a PNR sau altor surse de finanțare, dacă există date privind implementarea și alocarea.

Au fost punctate constatări rezultate din rapoartele de evaluare și, în mod deosebit, rezultatele unei evaluări de relevanță care a fost finalizată anul trecut și care indică faptul că, având în vedere evoluțiile așteptate (orientările strategice ale UE) cât și evoluțiile neașteptate (pandemia Covid-19 și războiul din Ucraina), sectoarele afectate masiv și care ar trebui să beneficieze de concentrarea fondurilor europene sunt cele aferente sănătății, eficienței energetice, agriculturii și tehnologiei informației și comunicațiilor.

Totodată, în urma evaluării au reieșit câteva constatări cu privire la contribuția fondurilor și legătura puternică între fonduri și recomandările specifice de țară, modul de coordonare a fondurilor, asigurarea demarcațiilor, evitarea suprapunerilor și a dublei finanțări. Rezultatele au evidențiat faptul că sinergiile și complementaritățile investițiilor nu au fost exploatate suficient sau, cel puțin, nu există o evidență care să arate concret concentrarea pe aceste aspecte. De asemenea, această evaluare prezintă povara administrativă, care indică, de exemplu, câți bani s-au cheltuit pentru aspecte administrative, pentru fiecare leu contractat sau primit prin proiecte. Toți participanții au fost invitați să consulte rapoartele de evaluare care pot fi accesate pe site-ul www.evaluare-structurale.ro.

La finalul reuniunii, domnul ministru Boloș a informat membrii CCMAP asupra faptului că toate materialele prezentate în cadrul evenimentului vor fi furnizate prin intermediul poștei electronice.

În încheiere, a mulțumit pentru participare tuturor membrilor și a declarat închise lucrările și ordinea de zi a primei reuniuni a CCMAP 2021-2027.